

Ondersteuning op maat voor sportverenigingen

IKsport in Apeldoorn

IKsport wordt al jaren gebruikt door NOC*NSF om een kwaliteitsmeting af te nemen bij sportverenigingen. Waar er in eerste instantie veel aandacht voor IKsport was, wordt het instrument op dit moment nauwelijks gebruikt. Behalve in Apeldoorn en omstreken, want daar streven het Verenigingsburo en Sportraad Apeldoorn (VSA) naar een gerichte ondersteuning van sportverenigingen. Bas van den Hoogen van het Verenigingsburo geeft uitleg over het project.

“IKsport is overgewaaid uit België waar de audit al langer wordt afgenomen bij verenigingen. Het is er zelfs verplicht. Begin deze eeuw heeft NOC*NSF de kwaliteitsmeting in Nederland met veel bombarie opgepakt. Veel verenigingen hebben er iets aan gehad, maar het instrument wordt helaas niet structureel gebruikt”, legt Bas van den Hoogen, verenigingsondersteuner sport bij het Verenigingsburo in Apeldoorn uit.

“Verenigingen vonden het te veel gedoe. Als er al een audit was geweest, gebeurde er in sommige gevallen niets met de resultaten. Men schrok van het vele werk dat uit het onderzoek naar voren kwam. Sportverenigingen zijn meer met de waan van de dag bezig, waardoor de resultaten vaak in de kast belanden. Ze kamen er gewoon niet aan toe. Wij denken dat dát anders kan, vandaar dat er nu een pilot loopt.”

Thema's

Wat houdt IKsport nu eigenlijk in? Van den Hoogen vervolgt zijn uitleg. “IKsport, oftewel Integrale Kwaliteitszorg Sport, is een computergestuurd model waarmee verenigingen een objectief beeld kunnen krijgen van hun functioneren. De vereniging wordt breed doorgelicht aan de hand van vragen over zeven verschillende thema's, waarbij veel aandacht is voor de tevredenheid van leden.”

Van den Hoogen zet de thema's op een rijtje en geeft daarbij uitleg:

1. Strategische planning & marketingmanagement

“De vragen bij dit thema informeren naar de missie van de vereniging en de manier waarop de vereniging probeert om de gestelde doelen te verwezenlijken. Bijvoorbeeld: beschikt de vereniging over een beleidsplan? En wordt de effectiviteit ervan regelmatig geëvalueerd en bijgesteld?”

2. Procedure & internetcommunicatie

“De vereniging wordt doorgelicht op de kwaliteit van informatiesystemen voor diverse doelgroepen. Welke operationele en ondersteunende procedures ondersteunen dit? Men gaat er hierbij vanuit dat communicatie in iedere vereniging centraal dient te staan. Bijvoorbeeld: hoe is de informatie naar leden, ouders, et cetera georganiseerd?”

3. Externe communicatie & image building

“Welke aandacht besteedt de vereniging aan het creëren van een (gewenst) imago en het onderhouden van externe relaties? Is er sprake van een eendui-

dige en herkenbare identiteit?”

4. Clubsfeer & cultuur

“Hierbij wordt gevraagd naar enkele objectieve vast te stellen uitingen van het ‘wij-gevoel’. Je kunt dan denken aan: kenmerkt de vereniging zich door een ‘voor-en-door-leden-cultuur’?”

5. Management en structuur

“De vragenlijst probeert de verdeling van de administratieve en organisatorische functies, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden in beeld te brengen. Leidt dit tot een effectief en doelmatig management? Hoe is de verdeling van functies, taken bevoegdheden en verantwoordelijkheden, zijn dan zaken waarbij we stilstaan.”

6. Vrijwilligersbeleid, personeelsbeleid en (human) resources management

“Er wordt gekeken of de juiste mensen op de juiste plaats worden ingezet en of er een gunstig werkklimaat heerst. Deze dimensie, die voornamelijk gericht is op de personele voorzieningen, wordt als een van de belangrijkste onderdelen van deze audit beschouwd. Welke voorzieningen zijn er bijvoorbeeld getroffen voor de vrijwilligers?”

7. Effectiviteit

“Hierbij gaat het om resultaten van de sportvereniging. Aan de orde komen zaken als ledenverloop, ledenwerving, sportieve prestaties, financiële gezondheid en het aandeel gediplomeerde trainers in het geheel.”

Representatief

Een representatieve groep beantwoordt de vragen die bij deze thema's horen. Dit is volgens Van den Hoogen erg belangrijk. “Bestuursleden zeggen namelijk al snel dat iets klopt, terwijl leden of ouders van leden hier juist heel anders tegen aan kijken. De ideale onderzoeksgroep bestaat dan ook uit bestuursleden, trainers, leden, jeugdleden en ouders.”

Na de evaluatie worden de resultaten door de auditor verwerkt tot een helder advies. “We nemen de uitslagen vervolgens door met de vereniging, geven ze tips om punten te verbeteren en ondersteunen hierbij als dat mogelijk is. Maatschappelijk Ondernemen Apeldoorn (MOA) heeft steun toegezegd door bedrijven te zoeken die in het kader van maatschappelijk ondernemen bereid zijn de clubs met raad en daad bij te staan. Dat is belangrijk. Want door echt aan de slag te gaan, kun je uiteindelijk tot de kwaliteitsverbetering komen die we ons tot doel hebben gesteld.”

Partners

Het Verenigingsburo waar Van den Hoogen werkzaam is, organiseert de IKsport-pilot in samenwerking met de Sportraad Apeldoorn en wordt – zoals hierboven beschreven – ondersteund door Maatschappelijk Ondernemen Apeldoorn. Een ideale situatie: “We hebben alle drie de nodige kennis en ervaring. Met onze expertise kunnen we een vereniging echt naar een hoger niveau tillen.”

“Daarnaast is het voor verenigingen ook goed om te zien dat deze pilot wordt ondersteund door drie organisaties die allemaal andere belangen hebben. Zo is de Sportraad de belangenbehartiger van de sportverenigingen. Het Verenigingsburo heeft de kennis over vrijwilligers en verenigingszaken en bedrijven kunnen via Maatschappelijk Ondernemen Apeldoorn professioneel ingaan op de problematiek waar verenigingen tegenaan lopen.

Praktijk

Voor de pilot is er gekozen voor vijf verschillende verenigingen, niet alleen qua sport, maar ook qua problematiek. “We hebben specifiek voor deze clubs gekozen, omdat we de mogelijkheden van IK-sport in totaal andere omstandigheden zien. We hebben alle audits nu net achter de rug, dus het is nog te vroeg om echt conclusie te trekken.”

Wel zijn bepaalde zaken opgevallen. “Zo schort het vaak aan kennis wat wet- en regelgeving betreft. Daar moet echt iets aan gedaan worden, want in deze tijd stelt de overheid steeds hogere eisen aan clubs, bijvoorbeeld op het gebied van kantinebeheer, arbovoorschriften en calamiteitenplannen.”

Toekomst

In de nazorgfase - die volgens Van den Hoogen vaak vergeten wordt, maar van onschatbare waarde is - wordt hier verder naar gekeken. “We zien dat verenigingen tegen dezelfde punten oplopen. Dat betekent dat we de informatievoorziening ook kunnen clusteren. We kunnen met ons aanbod hierop inspelen, zodat meer verenigingen er iets aan hebben. Natuurlijk moet de vereniging wel voor veranderingen open staan. Daarom is het zo belangrijk dat je dit traject in gaat met verenigingen die echt gemotiveerd zijn.”

Van den Hoogen mist die motivatie op dit moment nog wel eens. “Op dit moment zien verenigingen lang niet altijd het belang van zo’n audit in. Natuurlijk merken ze dat er steeds hogere eisen worden gesteld, maar ze zijn vooral met het nu bezig en kijken niet vooruit. In de toekomst willen we dan ook verder werken aan de motivatie. Tenslotte is zo’n kwaliteitslabel in het bedrijfsleven niet meer dan normaal. Als de subsidiestroom aan de audits wordt gekoppeld – zoals dat in België is – zal de motivatie van verenigingen wel veranderen, maar dat zie ik helaas in Nederland niet gebeuren.”

Voordelen van Iksport

- Er wordt in kaart gebracht hoe de vereniging er op dit moment voorstaat.
- Daarnaast wordt inzichtelijk gemaakt aan welke punten de vereniging moet werken. Hier kunnen ze zelf mee aan de slag.
- De audit wordt geheel onafhankelijk en objectief uitgevoerd.

Let op!

- Wil je als ondersteuner met IKsport aan de slag, besef dan dat het arbeidsintensief is.
- Zorg ervoor dat alle gezichten van de partners dezelfde kant op staan.
- Blijf verenigingen motiveren, zodat ze het belang inzien van de audit.

Meer weten?

Links

- Download [hier](#) een beschrijving van dit project, met daarbij de meest gestelde vragen.
- Lees [hier](#) meer over IKsport op de site van NOC*NSF of ga naar www2.sport.nl/iksport.

Contact

Verenigingsburo
Bas van den Hoogen
Vosselmanstraat 300
7301 VV Apeldoorn
T (055) 5270581
E bvdhoogen@verenigingsburo.nl
W www.verenigingsburo.nl

Tekst en fotografie: Patricia de Ryck

© MOVISIE, 2010